

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Examen Theologiæ Moralis

Moure, Antonio Fernandes de

Coloniæ Agrippinæ

Cap. 19. De polygamia, libello repudij, & vsu matrimonij.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40934

talia matrimonia clandestina, vt aduertit Conardus
 erim. 2. p. cap. 6. num. 7. Prohibuit vero Ecclesia tam
 be hæc matrimonia clandestina ob multa animarum
 rricula inde prodeuntia: contingeat enim sapulitæ,
 Ecclesia, quæ secundum probata iudicat, compellit
 coniugem separari à vero coniuge, & habitare cum
 suo, quia secundum matrimonium nullom secundum
 probatur externe verum: & verum secundum se, pro
 externe nullum.

CAPVT XVIII.

De polygamia, libello repudiij, & rsi
 matrimony.

De polygamia. §. 1.

- 1 Quid est polygamia.
 - 2 Quotuplex est polygamia.
 - 3 An sit licita polygamia successiua.
 - 4 An sint benedicenda secunda nuptis
 - 5 An sit licita polygamia simultanea in fœmivâ.
 - 6 An sit licita polygamia simultanea in viris.
 - 7 An Deus permiserit bigamiam, seu polygamiam.
 - 8 An inter Christianos liceat polygamia.
- 1 **Q**VAESTIO Quid est polygamia? **R**ESP. Est pluri-
 tas vxorum, seu maritorum.
- 2 **Q**VAEST. Quotuplex est polygamia? **R**ESP. Du-
 plex: vna successiua, altera simultanea. Successiua est
 vna vxore mortua, alia ducitur: similiter de viro. Simul-
 tanea est, cum viuente adhuc vna vxore; alia ducitur
 similiter de viro.
- 3 **Q**VAEST. Estne licita polygamia successiua, licet
 licetne mortua adhuc vna vxore, aliam ducere **R**ESP. No-
 cet Ita docet D. Paul. Rom. 7. & 1. Cor. 7. Conc. Florent.
 Trid. sessi. 24. cap. 10.

4 **Q**VAEST.

4 QVÆST. *Suntne benedicenda secunda nuptia?* R E S P. Seruandus est mos regionis. Multi asserunt esse benedicendas, cum adhuc mulier non fuit benedicta. Ita Couar. de matrim. p. ca. 8. §. 11. nu. 2. cum D. Thom. & alijs, quos citat, aitque hoc seruari in praxi.

5 QVÆST. *Estne licita polygamia simultanea in fœminis, hoc est, licetne vni mulieri plures simul habere viros?* R E S P. Nunquam auditum est, etiam inter barbaras nationes, quod vna mulier plures habuerit viros. Est enim hæc polygamia contra ius naturæ.

6 QVÆST. *Est licita polygamia simultanea in viris, hoc est, licetne vni virò plures habere uxores?* R E S P. Contra ius naturale est habere simul plures uxores. Ita habetur cap. Gaudemus de diuort. docet Doctores in 4. dist. 33, D. Tho. qu. 1. artic. 1. & 2. Richar. art. 1. quest. 1. Palud. quest. 1. artic. 1. Scot. qua. 1. ad 1. Sor. qu. 1. art. 1. Ratio est, quia sicut dicitur naturæ ius, vt mulier sit vnius viri uxor, sic etiam dicitur, vt homo sit vnius uxoris vir: alioqui amor, & pax omnino tollerentur. Dico secundum. Est etiam contra ius diuinum habere simul plures uxores. Habetur hoc ius Genes. 2. *Quamobrem propter hanc relinquet homo patrem, & matrem, & adhærebit uxori suæ, & erunt duo in carne vna.* Nec enim dixit, ait Christus Dominus, Mattha. 9. erunt tres, vel plures in carne vna: nec dixit adhærebit uxori- bus, sed uxori suæ. Atque hoc præceptum de unitate uxoris explicat Christus Dominus, iuxta sacrorum interpretum expositionem, quorum testimonia citat Castro contra hæres. lib. 11. tit. Nuptia. hæres. 4.

7 QVÆST. *Dispensauitne Deus aliquando in hac lege naturali, & diuina?* R E S P. Dispensauit tum in lege Nat. iæ cum Abrahamo, & Iacobo: tum in lege scripta cum Dauide, & alijs sanctis viris, ad propagandam sacram p̄tolem, vt docet Innoc. III. citato cap. Gaudemus de diuortijs.

8 QVÆST. *Estne licita polygamia inter Christianos?* R E S P. Nequaquam. Ita definitum est in Conc. Trid. session. 24. can. his verbis: *si quis dixerit licere Christianis plures simul habere uxores, & hoc nulla lege diuina esse prohibitum, anathema sit.*

De diuortio, & libello repudij. §. 2.

- 1 An matrimonium sit iure naturali indissolubile.
- 2 De diuortio ex adulterio quo ad vinculum.
- 3 De diuortio propter conuersionem ad fidem.
- 4 An liceat coniugi conuerso ad fidem, habitare cum infideli consorte.
- 5 In quibus euentis liceat coniugi conuerso ad fidem transire ad secundas nuptias.
- 6 An liceat coniugi conuerso ad fidem, transire ad secundas nuptias, quando non conuersus conuuls vult habitare cum eo absque iniuria Coniugis.
- 7 An liceat viro ad fidem conuerso permanere cum secunda vxore etiam ad fidem conuersa, relicta priori in infidelitate.
- 8 De diuortio ex adulterio, quo ad torum, & cohabitationem.
- 9 An coniux innocens, possit repetere coniugem adulterum iam à se per sententiam separatum.
- 10 An vir innocens teneatur dimittere adulteram vxorem.
- 11 An coniux nocens, & demissus propter adulterium, possit Religionem profiteri.
- 12 An coniux innocens teneatur recipere per torum, & cohabitationem emendatam adulteram.
- 13 De diuortio propter periculum vite.
- 14 De diuortio propter periculum animæ.
- 15 De diuortio propter apostasiam à fide, vel heresim consortis.
- 16 De libello repudij in lege veteri.

1 **Q**VAESTIO. *Estne matrimonium iure naturali indissolubile?* R E S P. Videntur negare Pet. Sor. de matrimon. lect. 1. §. ita igitur, & Bellarm. de matrimon. libr.

1. capit. 4. nam contractus per eas causas dissoluitur, per quas nascitur, capit. Omnis res. de reg. iur. in 6. ergo ut matrimonium nascitur per consentum contrahentium, ita per eum dissoluetur. Affirmant tamen D. Thom. contra gent. libr. 3. cap. 123. & in 4. d. 33. qu. 2. art. 1. Durand. ibidem. dist. 28. qu. 7. 2. Scot. dist. 26. qu. 7. unica concl. 3. numer. 5. Ratio D. Thom. sumitur ex naturali obligatione educandæ proles, propter quam, ut conseruetur species per indiuidua, institutum est matrimonium ab ipso Autore naturæ. Enim verò bona proles educatio, pender ex utroque parente; igitur, ut datur obligatio naturalis ad bene educandam prolem: ita datur ad permanendum in matrimonio, ex quo proles orta est, & procreata. Plura habentur apud D. Tho. loco citato contra gentes.

2 **Q**VAESTIO. *Soluitur ne matrimonij vinculum, propter alterius coniugis adulteriũ?* R E S P. Affirmat Caiet super Matth. ca. 19. declarans se id ex Euangelio colligere; salua tamen Ecclesiæ determinatione. Propèdet in eam partè Catharinus li. 5. contr. Caiet. vbi ait ex Euangelio, & Apostolo non posse colligi, nõ licere in causa fornicationis alterius coniugis, aliud matrimonium contrahere. Hæc Caietani sententia damnata est à Con. Trid. sess. 1. can. 7. & antea à Flore in instructione Armenorum. Definitur ca. Gaudetes de diuort. ca. Ex parte de sponsa. Con. Mileuita. can. 17. Affricã. ca. 69. Docuit Inno. 1. in epi. 3. ad Exuperiũ. can. 6. D. Augu. li. de adult. coniug. præcipue li. 2. ca. 4. li. de bono coniug. ca. 7. Clem. Papa can. 48. Aposto. Verba autem Christi Domini Matth. 9. *Qui dimiserit uxorem suam, nisi ob fornicationem, intelligenda sunt de dimissione, quo ad torum, & cohabitationem.*

3 **Q**VAESTIO. *Soluitur ne matrimonij vinculum per conuersionem vnius coniugis ad nostram fidem, cum antea ambo erant infideles?* R E S P. Cum alter coniux ad fidẽ conuertitur, & alter non conuersus, non vult habitare cum conuerso sine iniuria creatoris: coniux ad fidẽ conuersus, potest alteri nubere. Ita habetur ca. Gaudemus de diuortijs. ca. si infidelis. 28. qu. 2. & ibidem. Gratianus. Docet Paul. 1. Cor. 7.

Medull. Casuum.

E c c conu-

contumelia autē saluatoris, tunc fieri censetur, cum in
 delis nomen Christi non vult penitus audire, aut ad
 eū contemptu prorumpit in blasphemias: prohibet
 tum cultum, debitamq; venerationem imaginibus
 bere: auocat à fide domesticos. Ita declarat Innoc. III.
Gaudemus, & cap. *Quando de diuori*. Si rāmen conuersus
 conuersus, vult habitare cum conuerso sine iniuria
 toris, quamuis propriæ sectæ tenax, per conuersio-
 delis, non dirimitur vinculum matrimonij. Ita Nam.
 22. nu. 4. & Doctores in 4. d. 39. ar. 3. & ad 2. Bonar.
 2. qu. 2. Sot. qu. 1. ar. 3. conc. 1. D. Ant. 3. p. tit. 1. ca. 6. Syl.
 8. qu. 10. Arm. matr. nu. 33. Cou. de matr. 2. p. ca. 7. §. 4. nu.
 4. **QVÆST.** Licetne coniugi conuerso ad fidem, habitare
 coniuge infideli? **R E S P.** Negant ij, qui arbitrantur per
 uersionem vnius coniugis ad fidem, dirimi omnino ma-
 trimonium, vt opinatur Panorm. cap. *Quando de hae*.
 De cohabitatione cum infideli nolente cessare a con-
 temelia Creatoris, aut libere discedente à fidei, negant
 qui arbitrantur per eas contumelias omnino lesari ma-
 trimonium. Ita Gloss. cap. *Quanto*. Gloss. cap. *Si in hae*.
 28. qu. 2. Richard. in 4. d. 39. art. 1. qu. 2. Angel. matr. ca.
 10. numer. 3. Textus enim cap. *Quanto*. ita loquitur
*contumelia Creatoris soluit ius matrimonij circa eum, quatenus
 quitur, id est, circa fidelem. Adducitur que locutus est
 1. Corinth. 7. si infidelis discedit, discedat, non enim
 subiectus est frater, aut soror in huiusmodi. De cohabitatione
 infidelis, cum infideli volente habitare sine iniuria
 toris, negat Sotus in 4. dist. 39. quæst. 1. artic. 3. ad 1. ar.
 tur enim id prohiberi in Conc. Tolet. 4. quod refertur
 tian cap. *Iudai* 28. quæst. 1. & refertur cap. *Sape* 27. quæst.
 Quamquam idem Sotus d. 26. quæst. 2. arti. 3. ad 4. ar. 1.
 7. colligat oppositum docere D. Paulum, nimirum per
 vxorem infidelem manere cum marito ad fidem con-
 so, si fiat citra periculum fidei. Dico igitur primam
 moto periculo subuersionis, & scandalo, atque iniuria
 Creatoris, potest coniux conuersus ad fidem petere
 cum coniuge infideli. Ita D. Thom. in 4. d. 39. ar. 3. Bonar.
 ar. 2. quæst. 2. Anton. 3. p. tit. 1. ca. 6. Syl. matr. 8. qu. 10. Arm.
 matr. nu. 33. Couar. de matr. 2. p. ca. 7. §. 4. nu. 5. Probatur
 1. Cor. 7. si quis frater vxorem habet infidelem, & haec*

tit habitare cum illo, non dimittat illam. Et si qua mulier ha-
 bet virum infidelem, & hic consentit habitare cum illa, non
 dimittat virum Ratio est, quia tunc datur spes conuer-
 sionis coniugis infidelis, qua data, melius est cum eo habi-
 tare, teste Nauar. ca. 22. num. 49. Dico secundum. Coniux
 ad fidem conuersus, libere potest discedere à coniuge
 non conuerso, quamuis velit cum eo habitare sine iniu-
 ria Creatoris. Ita citati proxime Auctores, & Magist. in 4.
 d. 39. Couar. de matr. 2. p. ca. 6. §. 11. nu. 2. Locus vero D. Pau-
 li citatus in ep. 1. Cor. 7. continet consilium, non præceptum.
 Ita D. Hieron. ibidem, & D. August. relatus in ca. Sic enim.
 2. qu. 1. Richard. qu. 1. citata. Couar. de matr. 2. p. ca. 6. §. 11.
 numer. 2. ad finem; cum Magist. in 4. dist. 37. lit. B. Hunc
 autem discessum intelligunt Doctores separationem
 quo ad torum solummodo, & cohabitationem, non quo
 ad vinculum, vt notat Nau. ca. 22. n. 49.

3 QVÆST. Cum igitur per solam conuersionem vnius
 coniugis ad fidem, non dissoluitur vinculum matrimonij, vs
 habetur capit. Si quis virginem 28. quæstion. 1. & capit. Gau-
 demus de diuort. Dic in quibus euentis licet coniugi conuerso
 transire ad secundas nuptias? R. B. S. P. In tribus. Primus est, si
 infidelis nolit habitare cum iam fideli. Secundus est, si no-
 lit habitare sine iniuria Creatoris. Si inducat coniugem
 ad deserendam fidem. Ita Doctores cum Magist. in 4. d.
 39. Habetur ca. Si infidelis 28. qu. 2. ca. Gaudemus & c. Quã-
 to de diuort. Habet autem fidelis conuersus hoc ius à
 Christo Domino. Ita D. Bonau. in 4. d. 39. art. 2. quæ. 2. Sot.
 d. 27. quæ. 1. art. 4. colligitur ex loco Pauli 1. Cor. Quod si
 infidelis discedit, discedat. & c. Ac proinde tamdiu durat ta-
 le matrimonij vinculum, quamdiu fidelis vult, si enim
 alteri nubat, vinculum omnino dissoluitur, vt notat D.
 Thom. proximo ar. 5. ad 2. Teneatur tamen coniux conuer-
 sus monere infidelem, vt conuertatur, vt cesset à conu-
 uersijs Creatoris, vel ab iniqua suasiõne. Ita Diu. Thom.
 habetur ca. Iudai 28. qu. 1. notat Gloss. ca. Gaudemus vitato,
 nisi longissima sit distantia, & difficillima monitio. In
 qua monitione dispensatum est a Greg. XIII. pro Indis,
 & Ethiopibus.

6 QVÆST. Rogo igitur, an possit conuersus transire ad se-
 cundas nuptias, cum alter non conuersus vult habitare cū illo,
 D d d a sine

sine iniuria Creatoris? RESP. Minime. Ita Panor. & Henricus
 ensis ca. Quanto de diuort. D. Anton. 3. p. tit. 1. cap. 6. de
 matrim. 3. imped. 10. nu. 3. Nauar. ca. 22. nu. 49.

7 QVÆST. Permittuntur infidelibus multa uxores, cum
 prima est verâ vxor, vt habetur ca. Gaudemus. de diuort. c. 1.
 D. Thom. in 4. dist. 39. ar. 3. illa tamen non vult conuertere,
 tamen habitare cum viro sine iniuria Creatoris: licet
 tamen vel tertia conuertitur, potestne fidelis conuertere
 bere huic secunda, vel tertia fidei conuersa? R. S. S. S. S.
 Doctorum sensum loquendum foret, minime quidem.
 Quæstio tamen fuit proposita Pio V. & Gregorio XIII.
 ab eisdemque motu proprio dispensatum est cum
 dis, & Æthiopicis, & ex certa scientia concessum
 ambo conuersi, tanquam veri coniuges manerent, cum
 relicta vxore infideli.

8 QVÆST. Ex quibus causis licet fieri diuortium
 torum, & cohabitationem tantum? RESP. Ex adulterio
 docuit Christus Dominus Matth. 19. Ad hoc diuortium
 non solum vir, sed etiam foemina habet ius. Ita cum be
 gistro Doctores in 4. d. 35. habetur ca. Christiana c. 2. 2. 2.
 D. Thom. in Add. que. 62. ar. 1. ad 3. In viro sufficienter
 sodomiticus. ca. Omnes causationes. 32. qu. 7. Panor. ca.
 Marius. de adul. Palud. in 4. d. 35. qu. 1. nu. 8. Syl. diuort. c. 1.
 7. Debet autem fieri tale diuortium iudicio Ecclesie
 & 2. in 33. qu. 2. nisi adulterium sit manifestissimum
 Couar. de mat. 2. p. ca. 7. §. 5. nu. 11. & Sylu. loco pre
 Excipiuntur tamen septem euentus: primus est, cum
 bo adulterium commiserunt. ca. Nihil. ca. vlt. de adul.
 paria delicta, pari compensatione dissoluntur. L. 1.
 atq; vxore. ff. soluto matrimonio. Nam qui postea
 uit, amisit ius denegandi debitum priori peccatori. In
 autem hac compensatione, & repetito adulterio, non
 noua contentio, vt incepit prima vice: manetq; per
 suo iure, qui primus crimen repetit. Ita Palu. in 4. d. 35.
 1. ar. 2. Sor. d. 36. ar. 1. Secundus euentus est, cum vir
 vxori occasione proximam adulterandi. ca. discretio
 eo, qui cogn. consan. Propinquâ autem causam dedit, qui
 liquit solam, cum solo, quæ sciebat illam vehementer
 mare, &c. Tertius est, cum nupsit alteri, credens maritum
 esse mortuû facta inquisitione morali cap. cum per delicta

34. qu. 1. ca. Cum in captivitate. 34. qu. 1. Quartus, si alienum cognovit coniux, vel alienam per ignorantiam inuincibile, ut iacob Lia cognovit *ca. si virgo. ca. in lectu* 34. q. 1. Quintus si vxor fuit oppressa per violentiam absolutam, liberanda a culpa. *ca. Ita ne, & sequenti* 32. qu. 5. Sextus quando innocens sibi iam reconciliauit sponte nocentem. Reconciliauit autem, si veniam dedit, vel debitum petijt, nulla gratis merus vi coactus ad reconciliationem. Ita Sot. & D. Thom. citati. Septimus denique est, si cum ambo erant infideles, vnus alterum repudiavit, & postea ad fidem ambo conuertuntur. Ita habetur *capit. Gaudemus de diuort.*

9 QVAEST. *Obtinuit coniux innocens separationem per iudicis sententiam: post emendam nocentis, vult illum ad torum, & cohabitationem retocare, rogo, an teneatur nocens ad eam redire?* R E S P. Teneatur. *ca. Quod autem* 32. qu. 1. Ita Richard. in 4. d. 35. art. 3. qu. 2. Palud. qu. 2. nu. 11. Ratio est, quia illa sententia lata est in fauorem innocentis, ac proinde iuri eius non prauidicauit.

10 QVAEST. *Teneturne coniux innocens dimittere uxorem adulteram?* R E S P. Si derur scandalum, & praesumptio iniusta, quod ille consentiat adulterio: vel non datur aliud remedium ad emendam, tenetur, & in hoc sensu illa praecipunt expellere sacri canones. *ca. Dixit Dominus, 32. quest. 1.* Aliter dicendum est, si in cohabitatione derur spes emendae, & euiuentur maiora mala, &c. Ita in 4. d. 35. Richard. ar. 1. qu. 2. Sot. d. 36. ar. 1. Nau. ca. 26. nu. 28. cum Palud. & D. Anto. quos refert.

11 QVAEST. *Licetne coniugi ob adulterium dimisso, vouere castitatem, aut religionem profiteri inconsulto coniuge innocenti?* R E S P. Minime. Ita D. Thom. in add. qua. 62. art. 6. ad 4. Richard. in 4. d. 35. ar. 3. qu. 2. D. Anton. 3 p. tit. 1. cap. 21. §. 6. Armil. verb. *diuortium* nu. 8. Ratio est, quia culpa nemini debet patrocinari, & ideo adulterium non eximit adulteram ab onere subiectionis.

12 QVAEST. *Teneturne coniux innocens iserum recipere in torum, & cohabitationem nocentem coniugem emendatum?* R E S P. Minime. Ita habetur *ca. Gaudemus de diuort.* docet communis cum Palud. in 4. d. 35. qu. 2. nu. 11. Quamuis ipse

vir postea incidat in adulterium. Ita D. Thom. *ad 2. 2. 2. ar. 6. ad 4. Sot. d. 32. ar. 6. ad 3. Panor. & Gloss. cap. 1. de adulteris. D. Anton. 3. p. tit. 1. ca. 21. §. 6. Sylu. de adulteris. Ratio est, quia nullam deinde vir iniuriam facit, nisi iam dimissa.*

13 QVÆST. Licetne facere diuortium propter periculum in cohabitatione? RESP. Potest, Ita habet *ca. Literas de restit. spoliat. §. fin. Cou. de matr. 2. p. cap. 7. nu. 1. Nau. c. 22. n. 22.* quatenus quidē durat tale periculum.

14 QVÆST. Licetne facere diuortium ob periculum committendi in cohabitatione? RESP. Licet. Ita habetur *cap. 2. de diuort. docet Palud. in 4. d. 39. quæst. 1. nu. 15. & Nau. ubi proxime, quatenus quidem durat tale periculum.*

15 QVÆST. Licetne facere diuortium propter hæresim & apostasiam à fide, in quam incidit alter coniux? RESP. Licet. Ita habetur *capit. 2. de diuortio cap. fin. de conu. coniug. docet communis schola: licet hæresis, & apostasia sit occultæ, quatenus quidem non datur emenda. An vero damnatur publice coniugem de hæresi, vel apostasia, sed iam emendatum, teneatur coniux innocens recipere in tota cohabitatione, dissidium est inter Auctores. Affirmant Gloss. cap. Mulier. & ca. fin. de conuers. coniug. cap. de diuort. Sot. d. 39. ar. 4. specul. 3. p. art. 6. Clarus lib. 3. de matr. nu. 15. Hostiensis, Putreus, Anchar. Præpos. & alij in illis de diuort. Negat in 4. d. 35. Maior. q. 1. Gab. ar. 2. d. 32. Viguer. ca. 16. §. 7. vers. 9. Valent. tom. 4. de matr. 2. Per. Sot. lect. 12. de matr. Graph. li. 2. ca. 83. nu. 12. Cæsar. pun. har. c. 7. Cou. 2. p. Epit. c. 7. §. 5. nu. 5. Martens. de matr. n. 8. Roias 2. p. de har. affer. 40. Barboza 10. ca. 1. c. de illa. de diuort. Simanch. de iust. cath. tit. 4. nu. 16. de matr. 4. nu. 5. Rosel. diuort. nu. 13. Ange. matr. 4. nu. 1. diuort. qu. 10. Palu. in 4. de 35. qu. 1. Inno. Zabarel. Anthonor. ca. Quanto de diuort. Dederunt occasione huiusmodi duo capita iuris: parti affirmanti capit. Mulier. de coniug. ubi Greg. IX. sic ait. *Mulier, quæ in fide remansit viro, qui ab infidelitate reuertitur, propter quã ab eo fuerat iudicio Ecclesiæ separata, libere ad religionem conuolare potest, de videretur colligi, si nolit recipere illum, tenetur ad religionem conuolare. Parti neganti dedit fundamentum**

De illa, de diuort. vbi sic Urbanus III. De illa, qua viro suo labente in hæresim, ipsius consortium sine iudicio Ecclesie declinauit, videtur nobis, quod mulier ei, cum reuersus fuerit, est reddenda, quæ & si reuerti noluerit, compellatur. Si vero iudicio Ecclesie ab eorecessit, ad recipiendum eum, nullatenus dicimus compellendam. Roborat non leuiter partem affirmantem tempus, quo condita sunt huiusmodi decreta: nam cap. Mulier, factum est à Gregorio IX. multos post annos à ca. De illa, facta ab Urbano III. Urbanus .n. mortuus est ann. 1178. Gregorius vero anno 1241. vt videre est apud Illescas; ergo videtur per cap. Mulier emendatum & correctum, ca. De illa.

Contra hanc tamen expositionem facit, quia à iure antiquo, & determinatione non est recedendum, nisi per nouum id exprimat, vt aduertit Naua. de regularib. cons. 30. & de con. coniu. cons. 1. Colligitq; ex L. Pracip. Cod. de appell. At vero in ca. Mulier, nulla fit mentio ca. De illa, iuris autem correctio est odiosa, & ideo vitanda, nisi expressa habeatur ca. Nisi expediat in 6. Ideo Auctores partis, quæ negat, dicunt in ca. Mulier, solū declarari posse innocentem, nõ solum non recipere nocentem coniugem ad cohabitationem, vt decretum erat in ca. De illa, sed etiam transire ad religionem, quod non ita clarum erat. Alioqui graue onus imponeretur per tale decretum innocenti, nimirum, aut recipere in torum, & cohabitationem nocentem coniugem, à quo per declaratoriam Ecclesie sententiam de hæresi, vel apostasia damnato, erat separatus: vel ingredi religionem, cuius ingressus non nisi pro grauissimis criminibus, solet à iure alicui imponi, vt patet, ca. De adult. ca. De lapsis 16. que. 6. Vnde tale decretum statutum esset in utilitatem nocentis, damnum vero innocentis, quod quidem non est credibile. Dicendum igitur est iuxta hanc negantem sententiam, quemadmodum propter adulterium carnale, ita etiam propter adulterium spirituale, quod committitur per hæresim, vel apostasiam à fide, posse fieri diuortium quo ad torum, & cohabitationem, post declaratoriam criminis sententiam, etiam à coniuge iam emendato. Ad quam separationem dedit facultatem Christus Dominus Matt. 19. Ex multorum interpretamento: dedit Ecclesia ca. De illa citato, sicuti potuit, vt probat Bellar. de matr. li. 3. ca. 14.

D d d 4 16 QVAEST,

16 QVAEST. *Eratne in Lege veteri licitum repudium?*
 RE SP. Affirmatiuam partem tenuit D. Thom. ca. 19. *ibid.* Abulens. *quæst.* 47. & Caiet. item in 4. d. 33. Palam. in 1. artic. 2. Scot. *quæst.* 3. Durand. Palat. *disp.* 3. Bellarm. *de matrim.* libr. 1. cap. 17. arg. 14. Per. Soto *lect.* 13. *de matr.* *Ezech.* hom. 74. in *Matth.* Pet. Ledesm. *ad quæst.* 67. Add. D. Thom. in 3. Probant ex Deuteron. 24. & Malach. 2. *cum uideris, dimitte* Hi igitur Doctores arbitrantur, tunc licet fuisse ex quacunque causa dimittere uxorem, non solum quo ad torum, sed etiam quo ad uinculum. Si enim, qui iungunt, fuisset solum peccatum permittum, aliquando reprehenderetur à Prophetis: nusquam tamen in lege inuenitur tale peccatum reprehensum, ut inuenitur vsura permittum Iudæis erga gentiles. *Ezech.* 18. & 14. Oppositum tenent cum Mag. in 4. d. 33. Bonavent. *Rich. ar.* 3. *quæst.* 1. Sot. *quæst.* 2. ar. 2. Castro *de leg. pæn.* libr. 2. cap. arg. 2. Cou. *de matrim.* ca. 7. §. 4. numer. 4. Lyra. *Deuot.* *Matth.* 19. Diu. Hieronym. *Matth.* 5. Ratio eorum est, quia Christus D. vsus est *Matth.* 19. permissionis uocabatur *Moyse ad duritiam cordis uestri permisi uobis dimittere uxores uestras, ab initio autem non fuit sic:* fuit igitur peccatum permittum, ut multa alia permittuntur ad euitanda maiora mala.

CAPVT XX.

De vsu Matrimonij, seu de debito coniugali. §. 1.

- 1 An sit licitus vsus matrimonij.
- 2 An teneantur coniuges sibi inuicem debita reddere.
- 3 Quod peccatum est negare debitum.
- 4 Ob quas causas licet negare debitum.
- 5 An adulter occultus, possit exigere debitum.
- 6 Quomodo peccatur in exercitio copulae maritalis.
- 7 An intra duos primos menses à matrimonio contracto, teneatur quisq; coniux reddere petitam copulam.